

Krogbragd, een drieschachtsweefsel

GEVONDEN IN EEN THEEMUTS IN IJSLAND

Tijdens de zoektocht door IJsland waren we te gast bij Snolaug Godmansdóttir, een enthousiast en kundig weefster. Vol trots liet ze ons haar collectie IJslandse weefsels zien. Aan de muur in de eetkamer hing de theemuts waarover het hier gaat. Zelfs de donkerste IJslandse winterdag zou hij zonniger maken. Snolaug vertelde dat hij al heel oud was. Haar moeder had net zo'n theemuts gehad en beide waren gemaakt door een wever die nooit groter was geworden dan 1.40 m en al jaren geleden was overleden. De muts is geweven in een techniek waar maar drie schachten voor nodig zijn; in IJsland en Noorwegen bekend onder de naam 'Krogbragd'. In lokale museumcollecties vind je ook oude dekens en vloerkleden geweven in de Krogbragd techniek. Waarom juist in IJsland?

Oude IJslandse theemuts geweven in de Krogbragd techniek. Het kloeke handvat is van plaatijzer en omwonden. Naast elkaar zijn inslaggaren en driedraadsvechten hiervan gebruikt. Mooi detail is het koord dat over de naad is vastgezet.

Het gewichtengetouw

Voor een antwoord op die vraag is het nodig terug te gaan in de IJslandse geschiedenis. De eerste weefgetouwen in IJsland waren gewichtengetouwen, een nogal primitief verticaal getouw. Terwijl in Europa het horizontale trapgetouw opgang maakte, bleef in IJsland, én in de geïsoleerde gebieden in Noorwegen, het gewichtengetouw nog lang in gebruik. Waarschijnlijk is het mede daardoor dat in IJsland nog nieuwe aanpassingen aan het getouw gemaakt werden en dat men meer mogelijkheden ontdekte. Het oude IJslandse gewichtengetouw (zie figuur 1) heeft twee zijbalken die tegen de muur leunen en een dwarse kettingboom ondersteunen. De ketting hangt vanaf deze boom naar beneden.

Afwisselend gaan de draden óf voorlangs de sprongstok óf hangen ze verticaal naar beneden achter de sprongstok. Doordat het getouw iets schuin tegen de muur leunt ontstaat er een opening tussen de twee lagen draden. Spanning wordt op de ketting gebracht door stenen aan bundels draden te hangen. Daar komt de naam 'gewichtengetouw' vandaan. De draden worden gescheiden door een ophalerstok met lusjes. De draden die achterlangs de sprongstok hangen zijn in deze lusjes geregen. Trekt men de ophalerstok naar voren dan ontstaat de opening met deze draden vóór. De weefster legt de inslag met de hand in en slaat hem met de kam naar boven tegen de wefsellijn. Weefsels gemaakt op zo'n getouw hebben gemeen dat de inslag de ketting helemaal bedekt.

